

Олексій Чуприна – Кобзар ХХ століття

Слово "Кобзар" є називним для українців завдяки "Кобзареві" Тараса Шевченка. І для нас це слово асоціюється в першу чергу із великим поетом і його творчістю.

Власне, в часи Шевченка кобзар – це мандрівний співак-музикант (часто сліпий), який супроводжує свій спів грою на кобзі (бандурі).

Кобза – це старовинний лютневидний щипковий музичний інструмент. Точних відомостей про кобзу не збереглося. В різних дослідженнях цей інструмент вважають то близьким до побутуючої румуно-молдавської кобзи, то попередником сучасної бандури, а іноді під словами "кобза" і "бандура" мають на увазі один і той же інструмент (кобза-бандура). В народі помилково кобзою називають колісну ліру. В іконографічних матеріалах 17-19 століть є численні зображення козака Мамає з струнним щипковим інструментом, який можна прийняти за старовинну кобзу. Цей інструмент має напівсферичний корпус, коротку шийку з ладами (4-5, рідко 7-8) чи без них і з прямою чи відігнутою голівкою, 5-8 струн. Така кобза передбачувано була поширена в сільській місцевості і у запорізького козацтва.

В кінці 18-го – на початку 19-го століття у цього інструмента з'являються додаткові струни ("приструнки"), що, напевно, призвело до перетворення його в бандуру.

Кобзарі завжди виражали сокровенні думки народу в думах, оспівували боротьбу з турками, татарами. Кобзарство досягнуло розквіту в 16-17 століттях в період боротьби українського народу за національну незалежність.

В XIX і XX століттях відомими Кобзарями були Андрій Шут, Остап Вересай, Іван Крюковський, Федір Холодний, Михайло Кравченко та інші. Але після того, як радянська влада розстріляла кобзарів, які зібралися на з'їзд, мистецтво кобзарства майже зникло.

І відроджувалися старовинні українські пісні в серцях небайдужих, незгаслих людей. До таких належить Олексій Чуприна, який народився 10 червня 1907 року в с. Гарбузин, тепер Корсунського району Черкаської області. До II Світової війни він працював молотобійцем. Самотужки навчився грати на бандурі.

Олексій Чуприна тридцять років співав на могилі Тараса Шевченка в Каневі, в репертуарі мав 130 пісень та дум, на слова Т.Г.Шевченка "Думи мої, думи мої", П.Чубинського "Ще не вмерла Україна".

Кобзар Олексій Чуприна прожив 83 роки і помер 10 травня 1990 року в м. Марганець Дніпропетровської області.